

GOZDARSKI INŠTITUT SLOVENIJE
SLOVENIAN FORESTRY INSTITUTE
Večna pot 2, SI-1000 Ljubljana

Poročilo o rezultatih vodenih intervjujev z lastniki gozdov o obstoječem sistemu gozdnogospodarskega načrtovanja ter njihovih preferencah do potencialnih sprememb sistema

Naloga JGS 4/23 Alternativni sistemi gozdnogospodarskega načrtovanja

Anže Japelj, Andreja Ferreira, Marko Kovač

Ljubljana, januar 2021

Aktivnost Javne gozdarske službe 4/23

Cilj aktivnosti 4/23 je raziskati možnosti prenove sistema gozdnogospodarskega načrtovanja in sicer v dveh fazah; (1) priprava alternativnih oblik načrtovalskega sistema in (2) raziskati mnenje in odnos končnih uporabnikov načrtov do sedanjega sistema načrtovanja ter hkrati ugotoviti njihove preference do potencialnih sprememb sistema. V letu 2020 smo se osredotočili na eno od ključnih skupin končnih uporabnikov načrtov, tj. lastnike gozdov. Prvi korak – analiza obstoječega sistema priprava alternativnih oblik načrtovalskega sistema – je bil že izveden, rezultati pa so objavljeni v članku Kovač (2019). Drugi korak je bil opravljen z izvedbo poglobljenih vodenih intervjujev z lastniki gozdov v letu 2020.

Vprašalnik za izvajanje vodenih intervjujev je vseboval 21 vprašanj odprtega tipa (Priloga 1), kjer je intervjuvar zapisoval odgovore. Ključni elementi, ki smo jih obravnavali so bili:

- odnos lastnika do gozda v smislu ekonomske odvisnosti, sentimentalne vloge ali altruizma,
- njegovo sodelovanje z Zavodom za gozdove Slovenije,
- kako podrobno sledi ciljem v gozdnogospodarskih načrtih in kako dosledno izvaja ukrepe,
- katere informacije črpa iz gozdnogospodarskih načrtov,
- njegov odnos do načina, kako se gozdnogospodarski načrti uresničujejo,
- katere informacije bi v načrtih še želel in katere so nepotrebne,
- lastnikove želje do sprememb sistema gozdnogospodarskega načrtovanja,
- mnenje lastnikov o vlogi Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Kmetijsko-gozdarske zbornice ter društev lastnikov gozdov v sistemu načrtovanja in odnosu do lastnikov gozdov.

V vzorec smo zajeli 16 lastnikov gozdov, polovica (8) je 'manjših' z manj kot 200 ha gozda in pol (8) je 'večjih' z vsaj 200 ha. V nekaterih primerih večjih lastnikov so namesto njih v intervjujih sodelovali njihovi zastopniki oziroma upravitelji posesti.

Intervjuvance smo rekrutirali z metodo 'snežne kepe', kjer smo najprej vzpostavili stik z glavno kontaktno osebo bodisi Združenja večjih gozdnih posesti ali Zvezo lastnikov gozdov, ki so nam posredovali kontaktne podatke nekaterih članov. Za te so vnaprej preverili njihovo pripravljenost za sodelovanje. Predlagane kandidate smo nato osebno pozvali k intervjuju.

Intervjuji so bili opravljeni bodisi s spletnimi orodji za audio-video komunikacijo bodisi po telefonu, saj so bili osebni pogovori zaradi razmer pandemije praktično nemogoči. Odgovore smo vsebinsko analizirali tako, da smo:

1. pregledali razumljivost besedila in z intervjuvanci uskladili morebitne nejasnosti,
2. povzeli podobne odzive različnih intervjuvancev in skušali izluščiti konsistentna sporočila,
3. predstavili glavne sklepe v besedilni obliki za vsako vprašanje posebej tako, da smo predstavili ključna sporočila lastnikov gozdov in hkrati izpostavili koliko intervjuvancev trdi podobno.

Analiza odgovorov

Odgovori posameznih intervjuvancev so povzeti oziroma agregirani tako kot je opisano v prejšnjem poglavju, med besedilom pa se občasno pojavi številka vrednost v oklepajih – ta predstavlja število intervjuvancev, ki jih povezujemo s trditvijo. Prikaz rezultatov intervjuvanja si sledi po 21 vprašanjih, tako kot so si sledila v vprašalniku.

1. Kako ste postali lastnik gozda?

Večina intervjuvancev je gozd podedovala, dva sta posest povečala še z dokupom. Pet intervjuvancev je upravitelj gozda pri velikih lastnikih (posesti so bile vrnjene z denacionalizacijo), eden poleg lastnega gozda upravlja tudi gozd svojega sorodnika.

2. Ali s svojim gozdom aktivno gospodarite?

Vsi intervjuvanci aktivno gospodarijo z gozdom (manjši lastniki sami, večji lastniki pa imajo večinoma najete izvajalce); vsi so navedli, da opravljajo sečnje (nekateri so bolj natančno navedli, da opravljajo redne in sanitarne sečnje), spravilo lesa, večina je navedla tudi gozdnogojitvena dela (nega mladja, nekateri so navedli tudi nego letvenjakov in drogovnjakov; zaščita vršičkov pred objedanjem; en intervjuvanec je navedel tudi postavljanje zaščitnih ograd ter nastavljanje lovnih pasti za lubadarja), večina jih je navedla, da gradijo in vzdržujejo gozdne prometnice. En intervjuvanec je izjavil, da gospodarijo v skladu z usmeritvami ZGS in še eden, da sodelujejo z ZGS pri načrtovanju. Eden od intervjuvancev je izjavil, da sta sadnja oz. obnova gozda nemogoči zaradi prešteviline divjadi. Eden pa je izjavil, da zaradi nerealnega načrtovanj vseh del ne izvajajo kot je predvideno v GG načrtih.

3. So dohodki iz gozda za vas pomemben vir finančnih sredstev?

Dohodki iz gozda so za vse intervjuvance pomemben, zelo pomemben, prevladujoči ali celo edini vir dohodka. Več intervjuvancev je izjavilo, da so dohodki iz gozda zelo pomembni za vzdrževanje kmetije oz. obnovo stavb na posestvu.

4. Kakšna je površina vašega gozda oziroma gozda, ki ga upravljate?

Intervjuvanci imajo v lasti ali upravljanju sledeče površine gozda: najmanjša posest meri 4 ha, še trije intervjuvanci poleg omenjenega imajo v lasti/upravljanju do 50 ha gozda, dva od 50-100 ha, pet od 100 do 500 ha in pet nad 2000 ha, največja posest intervjuvanca meri 21.800 ha.

5. Zakaj vam je (ne)/pomembno, da ste lastnik gozda?

Večini intervjuvancev gozd pomeni pomemben ekonomski vir, nekateri so navedli, da gre za dolgoročno naložbo, ki prinaša trajne donose, drugi vidijo gozd kot rezervo. Večini je pomembna tudi družinska tradicija, prenašanje lastnine iz roda v rod, zato poudarjajo pomen trajnostnega in sonaravnega gospodarjenja z gozdom. Več intervjuvancev je navedlo gozd kot pomemben vir za ohranjanje kmetije, les pa pomembno surovino za obnovo stavb na posestvu. Eden je poleg tega poudaril, da ga veseli delo v naravi, drugi svobodo. En intervjuvanec je navedel pomen naravovarstva. Eden od intervjuvancev je menil, da je težko govoriti o lastništvu gozda in da gre dejansko samo za lastništvo na papirju. Eden je navedel, da kot lastnik gozda lahko vpliva na oblikovanje krajine in okolja.

6. Veste katere funkcije opravlja vaš gozd (oz. gozd s katerim upravljate)

Intervjuvanci večinoma zelo dobro poznajo funkcije, ki jih opravlja njihov gozd. Nekateri jih ne znajo popolnoma pravilno poimenovati, vendar zelo dobro vedo, kakšne vloge ima njihov gozd. Najpogosteje so navajali, da ima njihov gozd poleg gospodarske tudi socialno in ekološko vlogo. Med socialnimi so najpogosteje navajali: rekreacijsko, turistično, lovno, nabiralniško, po eden pa je navedel še izgled kulturne krajine (estetsko) in zdravstveno, med ekološkimi pa: varovalno, hidrolško, biotopsko, nekaj ji je navedlo tudi klimatsko. Eden je izpostavil gozd kot ponor CO₂. Eden je poudaril, da je bila lovna funkcija gozda lastnikom odvzeta po letu 1945. Eden je izpostavil še

neizkoriščene možnosti gozdnega turizma in premalo izkoriščene potenciale nelesnih gozdnih proizvodov.

7. Želite gozd v prihodnje obdržati?

Skoraj vsi intervjuvanci so odgovorili, da želijo gozd vsekakor obdržati, eden želi površino gozda povečati, če bo mogoče. Eden izmed intervjuvancev je izjavil, da želijo del gozdne posesti prodati, drugi, da ga ne bodo obdržali za vsako ceno (če bo postalo gospodarjenje z njim pretežavno). Eden je navedel, da ga skrbi napovedani davek na nepremičnine (ali bo gospodarjenje z gozdom še smiselno?).

8. Ali poznate/uporabljate gozdnogospodarske načrte?

Vsi intervjuvanci poznajo gozdnogospodarske načrt in le eden je dejal, da zgolj ve zanje ter eden, da jih pozna samo v obrisih. Ostali so pokazali več poznavanja, saj so vedeli, da obstaja več ravnih načrtovanj, da jih pripravlja Zavod za gozdove Slovenije in da jih uporabljajo revirni gozdarji. Precej bolj raznoliko je mnenje o tem koliko se dejansko uporabljajo pri gospodarjenju z gozdom – štiri intervjuvanci so dejali, da so neuporabni (npr. eden trdi, da so izjemno nerazumljivi) in jih zato bodisi sploh ne uporabljajo ali je zelo omejeno. Eden jasno meni, da se na njih pri svojih odločitvah ne naslanjajo tudi revirni gozdarji in še eden, da je sistem gozdnogospodarskega načrtovanja preživet. Trije intervjuvanci so dejali, da načrte uporabljajo, bodisi samostojno (2) ali skozi navodila revirnega gozdarja (1).

9. Kateri elementi gozdnogospodarskih načrtov so za vas koristni?

Pri tem vprašanju je 7 intervjuvancev naštel posamezne elemente, ki se jim zdijo koristni, največ (5) jih je posebej izpostavilo etat. Ostali so bili pri odgovorih bolj splošni in niso omenjali posameznih vsebin načrtov. Osem intervjuvancev je želelo opozoriti, da je koristnost posameznih elementov načrtov bodisi omejena (5) bodisi ne vidijo uporabne vrednosti (3). Štiri so poudarili dejstvo, da v načrtih pogrešajo informacije na ravni posesti in to pomembno okrne uporabnost načrtov. Enostavno iz njih ni mogoče pridobiti podatkov, ki bi jih neposredno uporabili za svojo površino gozda. Podobno pomenijo trditve, da so informacije o gozdu posplošene na generalni ravni in zato manj praktično uporabne. Eden od intervjuvancev je vsebine načrtov označil kot zelo koristne, še posebej uporabni se mu zdijo elementi gozdnogojitvenih načrtov, ki so nujni pri obnovi sestojev po naravnih ujmah.

10. Kako vam pomagajo pri gospodarjenju z gozdom?

Skoraj polovica (7) intervjuvancev meni, da jim gozdnogospodarski načrti pomagajo pri gospodarjenju z gozdom, od tega štiri omenjajo načrte kot časovni plan del za prihodnje, eden kot prostorski razpored del, eden kot orientacijo pri reševanju posledic naravnih nesreč in eden, da so načrti bolj pomembni za tiste lastnike, ki so gozd podedovali in prej s tem niso imeli stika. Malo manj kot tretjina jih meni, da jim načrti premalo pomagajo pri gospodarjenju z gozdom, pri tem trije trdijo, da jim načrti ne pomagajo popolnoma nič, dva pa med drugim izpostavita, da so načrti pripravljeni le zaradi zakonskih predpisov. Eden posebej izpostavlja, da so načrti pri pojavljanju naravnih nesreč neuporabni.

11. Kateri vidiki/vsebine gozdnogospodarskih načrtov so nepotrebni?

Skoraj tretjina anketirancev meni, da so načrti bodisi nepregledni, preobsežni ali prekompleksni, in da je težavno izluščiti informacije, ki jih potrebuje lastnik gozda. To je ključna pripomba. Posamezno so intervjuvanci opozorili na to, da so načrti pogosto prepis prejšnjih različic, da so podatki po RGR popolnoma neuporabni, da analiza stanja gozdov ne poda ustreznih informacij, cilji niso postavljeni

realno in ne rešujejo aktualnih problemov. Dva intervjuvanca izpostavita, da so mnenja lastnikov pri oblikovanju vsebin načrtov prezrta.

12. Kateri vidiki gozdnogospodarskega načrtovanja vas pri gospodarjenju z gozdom ovirajo?

Le dva intervjuvanca sta povedala, da ju do sedaj vsebine (ukrepi, omejitve, ...) načrtov niso posebej omejevale, eden se je odgovora vzdržal, ostalih 13 pa je izpostavilo nekatere omejujoče vidike. Intervjuvanci z najbolj negativnim odnosom do problematike tega vprašanja (4) so izpostavili omejitve, ki izhajajo iz načrtov in otežujejo uživanje zasebne lastnine (3 intervjuvanci), trije so posebej izpostavili pravice drugih uporabnikov gozda, kot so rekreativci, nabiralci gozdnih plodov in turizem. Vse našteje dejavnosti se dogajajo tudi v zasebnih gozdovih brez aktivnega vključevanja lastnikov. Pet anketirancev je izrazilo nestrinjanje z načinom urejanja pravic do lova, kjer lastnik v sistem ni vključen kot enakovreden deležnik, hkrati pa visok stalež divjadi otežuje obnovo. Šest intervjuvancev je posebej izpostavilo tudi omejitve poseka z desetletnim etatom, ki se hkrati tudi ne prilagaja dovolj dinamiki naravnih ujm – ko je etat dosežen tudi zaradi nepredvidenega sanitarnega poseka, načrtovane sečnje ni več mogoče opravljati.

13. Katere vsebine bi vključili v idealno obliko gozdnogospodarskih načrtov?

Pri tem vprašanju so bila mnenja izjemno raznolika v smislu, katere vidike gozdnogospodarskega načrtovanja so intervjuvanci izpostavili. Redkeje so specificirali specifične vsebine, temveč so pogosto opozorili na raznolike težave in pomanjkljivosti sistema načrtovanja. Še najbolj pogosto so izpostavili problematiko večnamenskega upravljanja z gozdovi v povezavi z načrtovanjem funkcij gozda (4 intervjuvanci) in konfliktov, ki izhajajo iz omejevanja pravice uživanja zasebne lastnine. Načrti naj vsebujejo bolj proaktivne prijeme kako reševati oziroma obvladovati neskladja med pravicami javnosti in lovstva napram zasebnim lastnikom gozdov.

Kar šest intervjuvancev je izpostavilo minimalno površino, ki bi jo bilo smiselno upoštevati kot mejno vrednost za nujnost priprave načrtov. Dva generalno trdita, da bi se morali dogovoriti o min. površini, dva da naj bo za načrte enot min. površina 20-30 oziroma 40 ha, eden predlaga vsaj 100, eden pa le, da izdelava načrtov za manjše lastnike nima smisla.

Rastiščno-gojitveni razredi so po mnenju enega od intervjuvancev nesmiselni in enako odveč so po mnenju še enega načrti gozdnogospodarskih območij nasploh.

Eden intervjuvanec je naštel vsebine, ki bi jih bilo potrebno bodisi obdržati bodisi dodati v gozdnogojitvene načrte: »lokacija ukrepa, vrsta ukrepa, obseg/intenziteta ukrepa, časovni plan izvedbe ukrepa, kontrola po 10. letih«, eden pa je poudaril, da morajo načrti območij vsebovati tudi dolgoročno vzdržno ekonomsko presojo gospodarjenja z gozdom. Eden je izpostavil, da naj načrti večji delež informacij podajo v slikovni podobi z GIS sloji, kjer so ukrepi prostorsko ilustrirani.

14. Se udeležujete javnih razgrnitev gozdnogospodarskih načrtov, in če da, kako ste s postopkom zadovoljni

Velika večina intervjuvancev se javnih razgrnitev gozdnogospodarskih načrtov udeležuje (13 od 16), a so izkušnje pri tem različne. Osem intervjuvancev ima o poteku in učinku javnih razgrnitev negativno mnenje, in sicer trije celo izrazito slabo izkušnjo. Vsi konsistentno trdijo, da kljub udeležbi na razgrnitvi njihovi predlogi ostajajo popolnoma prezrti. Eden meni, da je postopek zgolj obvezni korak pri pripravi načrtov, ki ga je treba opraviti in nič več kot to. Drugi se strinja, da so javne razgrnitve zgolj formalnost in celo dodaja, da načrtom ne zaupa. Tretji izpostavlja, da se kljub predlogom s strani lastnikov nič ne spremeni in slabosti ostajajo. Tudi tisti, ki imajo le zmerno zadržan odnos do

postopka (5) pretežno izpostavljajo prezrtost njihovih pripomb in nizko pripravljenost načrtovalcev za proaktivne spremembe v načinu gospodarjenja z gozdovi.

15. Sodelujete z revirnim gozdarjem

Vsi anketiranci so potrdili, da sodelujejo z revirnim gozdarjem in polovica jih trdi, da je sodelovanje dobro. Tisti, ki so izrazili posebej pozitivno sodelovanje so hkrati vedno izpostavili tudi dobro sodelovanje pri odkazilu. Eden od intervjuvancev je izpostavil, da bi moral obstajati sistem nagrajevanja dobrega dela revirnih gozdarjev, eden pa trdi, da revirnim gozdarjem manjka praktičnih znanj o gojenju visoko-kakovostnega lesa.

Polovica intervjuvancev je sicer potrdila, da z revirno službo sodelujejo, vendar se pri tem ni niti pozitivno niti negativno opredelila glede uspešnosti sodelovanja.

16. Kako bi želeli biti vključeni v izdelavo gozdnogospodarskih načrtov? V katere faze priprave načrtov?

Dvanajst intervjuvancev je jasno izrazilo željo, da bi bili radi aktivno vključeni v izdelavo gozdnogospodarskih načrtov, in štirje od teh menijo, da bi morali biti lastniki gozdov vključeni v vse faze izdelave načrtov, ravno tako štirje intervjuvanci pa so našli posamezne faze, kjer bi morali lastniki sodelovati. Dva menita, da bi bila primerna pripravljalna faza, kjer bi načrtovalci od lastnikov prejeli pobude in predloge, eden meni, da so v tej zvezi pomembne tudi terenske meritve in ogledi.

Trije anketiranci se pri odgovoru niso navezali neposredno na sodelovanje lastnikov pri pripravi načrtov temveč eden meni, dani bistvena priprava načrtov pač pa dobro sodelovanje z revirnim gozdarjem, dva pa vidita rešitev v bolj individualnem pristopu z izdelavo posestnih načrtov za posameznega lastnika gozda.

17. Kdo naj izdeluje gozdnogospodarske načrte? Ali naj to nadaljuje ZGS ali bi bil morda kdo drug tudi primeren?

Več kot polovica intervjuvancev (9) meni, da naj načrte tudi v prihodnje pripravlja ZGS a jih hkrati pet trdi, da bi lahko to opravljal tudi kdo drug, trije navajajo Kmetijsko-gozdarsko zbornico, in trije tudi druge možne izvajalce (gozdarji z licenco oziroma posebej registrirano dejavnostjo). Skoraj tretjina intervjuvancev (5) meni, da bi moral pripravo načrtov namesto ZGS opravljati izključno nekdo drug, trije navajajo lastnike, ki bi seveda morali biti licencirani.

18. Kako naj se gozdnogospodarski načrti izvajajo?

Polovica intervjuvancev želi, da bi bili gozdnogospodarski načrti manj obvezujoči, predvsem v smislu, da bi bilo več pristojnosti odločanja prepuščeno lastniku gozda, hkrati pa bi ohranili del nadzora nad izvedbo. Nihče *a priori* ne zavrača vloge strokovne gozdarske službe. Dva intervjuvanca posebej izpostavljata omejitve pri poseku, eden omenja omejitve zaradi lova in eden omejitve zaradi izvajanja gozdnega reda, kjer hkrati pove, da naj bodo v tem primeru tolerance čim manjše. En intervjuvanec opozori na nesorazmerje med omejitvami lastnikov gozdov in omejitvami drugih uporabnikov gozda.

Šest intervjuvancev želi, da bi bilo gozdnogospodarsko načrtovanje bolj prilagodljivo. Dva navajata enkratne dogodke, kot so namnožitve podlubnikov in vremenske ujme, kjer se lahko etat doseže že s sanitarnim posekom in rednih sečenj več ni mogoče opraviti. En intervjuvanec omenja možnost prilagajanja načrtov glede na razmere na trgu lesa.

Le en intervjuvanec omenja finančne spodbude, kot orodje za okrepljeno izvajanje načrtov oziroma doseganje višje realizacije ukrepov.

19. Kakšna je vloga Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in kako (če da) naj bo v prihodnje drugačna od sedanje?

Večina intervjuvancev je mnenja, da je vloga pristojnega ministrstva pomembna oz. bi morala biti pomembna, saj je odgovorno za zakonodajo, za strateško načrtovanje, za uresničevanje politike, za dodeljevanje subvencij. Več intervjuvancev je izpostavilo, da je sektor gozdarstva v podrejeni vlogi v primerjavi s kmetijskim, da bi se morala njegova vloga okrepiti, saj je politika razvoja gozdov in gozdarstva premalo razdelana in vidna in ni pravih učinkov; da bi moralo izvesti reorganizacijo gozdarstva, izdelati gozdarsko strategijo, pri nastanku katere bi morali imeti pomembno vlogo tudi lastniki gozdov. Ministrstvo bi moralo odločno zagovarjati vzdržno ekonomiko gospodarjenja z gozdovi v odnosu do vseh deležnikov, do drugih ministrstev ter EU institucij. Več intervjuvancev je izrazilo nezadovoljstvo nad pristojnim ministrstvom predvsem zaradi izredno omejenih lastninskih pravic, mnenja so, da bi se morala zakonodaja glede tega temeljito spremeniti, da bi država morala bistveno spremeniti odnos do lastništva gozdov, lastnikom priznati lastninske pravice, s čimer bi rešili večino težav lastnikov gozdov. Lastnikom bi morali priznati lovne pravice, pravice do trženja turistično-rekreacijskih dejavnosti, uvesti nadomestila za vse omejitve, ki jih lastnikom predpisuje država in poskrbeti za regulacijo turistično-rekreacijskih dejavnosti v gozdu, saj je trenutna situacija za lastnike gozdov marsikje nevzdržna. V prihodnje bi bilo treba definirati gozdarsko-okoljsko politiko ter doreči optimalno drevesno sestavo, urediti odnos med gozdarstvom in naravovarstvom ter med proizvodno in ostalimi funkcijami gozdov (prioritete; kaj je dobro za gozd, ekonomiko, družbo). Ministrstvo bi moralo voditi proaktivno politiko in biti dovzetno za nove ideje, upoštevati bi moralo tudi argumente KGZS in ZLGS. Eden je izpostavil, da je mnenje o podeželskem prebivalstvu / kmetih / lastnikih gozdov negativno, da nimajo nikakršnega ugleda, njihov položaj pa se stalno poslabšuje. Lastnikom gozdov bi morali zagotoviti pravično plačilo, od česar bi preko DDV imela korist tudi država. Eden izmed intervjuvancev meni, da je vloga ministrstva v trenutnih okvirih delovanja nujna in prav tako potrjevanje načrtov zaradi navzkrižnih interesov pri gospodarjenju z gozdovi in divjadjo, izpostavil pa je premočne lobije lovstva v gozdarstvu. Eden je mnenja, da bi ministrstvo v primeru, da se lastnik ne strinja z gozdnogospodarskim načrtom, tega moralo vrniti na začetek postopka.

20. Kakšna je vloga Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije in kako (če da) naj bo v prihodnje drugačna od sedanje?

Mnenje večine intervjuvancev je, da je vloga KGZS pomembna, saj ima možnost vplivati na politiko, na sprejemanje zakonodaje in tako uveljavljati interese lastnikov gozdov. Intervjuvanci menijo, da je v realnosti kmetijski del KGZS relativno koristen, uspešen, predvsem zaradi kmetijske svetovalne službe, gozdarski del KGZS pa je nasprotno premalo močan, kadrovsko podhranjen (po mnenju nekaterih intervjuvancev bi morala vsaka območna enota imeti zaposlenega gozdarskega strokovnjaka) in posledično premalo aktiven ter premalo uspešen pri zastopanju interesov lastnikov gozdov. Tako je precej intervjuvancev izjavilo, da kljub obvezni članarini od zbornice nimajo posebnih koristi. Dva intervjuvanca sta pohvalila, da je zbornica prevzela certificiranje lesa. Več intervjuvancev je mnenja, da bi moralo biti članstvo prostovoljno, saj bi se v tem primeru zaposleni na zbornici bistveno bolj trudili zastopati interese lastnikov gozdov v politiki in bi bili koristi za lastnike nedvomno večje. V prihodnje bi morala zbornica bolje zastopati interese lastnikov gozdov, biti proaktivna pri pripravi/spremembi zakonodaje, izobraževanju, povezovanju lastnikov gozdov, prodaji lesnih sortimentov, veliko težo bi morala dajati novostim, raziskavam. Eden izmed intervjuvancev meni, da bi morala KGZS za lastnike gozdov opravljati delo, ki ga trenutno opravlja ZGS (se pa zaveda, da to ni mogoče zaradi pomanjkanja financ, slednje je po njegovem mnenju v interesu obstoječih gozdarskih ustanov) in da bi moral tudi gozdarski del imeti vzpostavljeno svetovalno službo kot kmetijski del, po njegovem mnenju je celo obstoječa kmetijska svetovalna služba boljše usposobljena za pomoč

lastnikom gozdov pri prijavi na gozdarske razpise kot ZGS. Nasprotno eden od intervjuvancev meni, da je ZGS lastnikom gozdov operativno blizu, KGZS pa ne. Po mnenju enega intervjuvanca bi morala KGZS sodelovati pri nastajanju osnutka GG načrta, drugi pa meni, da bi KGZS za plačilo izvajala posestne in gozdnogojitvene načrte. Mnenje enega intervjuvanca je, da obstoj KGZS ni nujen, če pa že obstaja, pa naj se ukvarja z malimi lastniki gozdov.

21. Kakšna je vloga društev lastnikov gozdov in kako (če da) naj bo v prihodnje drugačna od sedanje?

Večinsko mnenje intervjuvancev je, da je vloga društev lastnikov gozdov zelo pozitivna; gre za povezovanje enako mislečih lastnikov gozdov, ki se srečujejo z enakimi težavami, zato lahko konstruktivno oblikujejo različne pobude, ki jih preko Zveze lastnikov gozdov Slovenije naslavlja na višje nivoje. Igrajo pomembno vlogo pri sprejemanju zakonodaje, širjenju informacij, izobraževanju, nekateri člani se povezujejo tudi pri izvedbi konkretnih del, npr. pri izvajanju nege ... Po mnenju več intervjuvancev se mnogi lastniki gozdov sami premalo zavedajo moči povezovanja in financiranja lastne organizacije, saj je povezovanje med lastniki gozdov nujno za nastop na trgu, vlaganja v predelovalno industrijo, spremljanje zakonodaje, vpliv na politiko. Po mnenju intervjuvancev je tako slabost društev, da temeljijo na prostovoljnem delu, torej so finančno in kadrovsko šibka. Po mnenju enega intervjuvanca bi morala imeti ZLGS nekaj zaposlenih. Eden izmed intervjuvancev meni, da so društva lastnikov gozdov premalo strokovno aktivna, nimajo vizij, niso politični dejavnik in nimajo vpliva pri nastajanju zakonodaje, oblikovanju GG načrtov. V prihodnosti pa si želi, da bi bila upoštevanja vreden partner v politiki, pobudnik izobraževanj, da bi nastopala kot partner pri zaščiti malih lastnikov, da bi dajala pobude za raziskave, pobude za spremembe in modernizacijo zakonodaje, da bi bila promotor ekosistemskih storitev in urejanja pravnih vprašanj povezanih z njimi.

Viri:

Kovač, M. 2019. Gozdnogospodarsko načrtovanje v Sloveniji na razpotju : alternative sistema gozdnogospodarskega načrtovanja v Sloveniji (3. del). Gozdarski vestnik, 77, 7/8: 284-309.

Izpopolnjevanje sistema gozdnogospodarskega načrtovanja v Sloveniji

USMERJENI INTERVJU ZA LASTNIKE IN UPRAVLJALCE GOZDOV

November 2020

Gozdarski inštitut Slovenije | Anže JAPELJ, Andreja Ferreira, Marko Kovač

anze.japelj@gozdis.si

Opomba: intervju je del trajne raziskave Javne gozdarske službe, ki jo za Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano izvaja Gozdarski inštitut Slovenije. Namen raziskave je opredeliti stališča lastnikov/upravljalcev gozdov do trenutnega stanja sistema načrtovanja in njihovo mnenje glede potrebnih sprememb, da bi bilo GGN karseda uporabno orodje za zagotavljanje trajnostnega gospodarjenja in večnamenske rabe.

Intervju je zasnovan kot niz vprašanj, ki splošno zajemajo problematiko vsebine gozdnogospodarskih načrtov, načinov vključevanja lastnikov/upravljalcev gozdov, izvedbe načrtov in vloge ključnih organizacij. Vprašanja so pretežno odprtega tipa, torej je lahko odgovor poljubno dolg/kratek oziroma poglobljen/splošen, vsekakor pa je zaželeno da je izčrpen. To bo omogočilo celostno analizo in zanesljivo interpretacijo.

V skupino anketirancev smo povabili lastnike/upravljalce iz različnih interesnih skupin (društva, združenja). Rezultate posameznih intervjujev bomo agregirali in rezultate pripravili v združeni obliki zato individualnih odgovorov ne bo mogoče povezati s posameznikom. Končne zaključke bomo v obliki poročila delili z vsemi intervjuvanci in jih hkrati posredovali naročniku raziskave – MKGP.

Pri odgovorih se karseda omejite na lastne izkušnje in razmere v katerih delujete bodisi kot lastnik bodisi kot upravljaec gozda. Ni napačnih odgovorov, gre za vaše mnenje oziroma stališča.

1. Kako ste postali lastnik gozda?

odgovor:

2. Ali s svojim gozdom aktivno gospodarite? Katera dela/ukrepe izvajate?

odgovor:

3. So dohodki iz gozda za vas pomemben vir finančnih sredstev? (relevantno za lastnike)

odgovor:

4. Kakšna je površina vašega gozda ozirom gozda, ki ga upravljate?

odgovor: _____ ha

5. Zakaj vam je (ne)/pomembno, da ste lastnik gozda? (relevantno za lastnike)

odgovor:

6. Veste katere funkcije opravlja vaš gozd (oz. gozd s katerim upravljate) poleg prirastka lesa?

odgovor:

7. Želite gozd v prihodnje obdržati? (relevantno za lastnike)

odgovor:

8. Ali poznate/uporabljate gozdnogospodarske načrte?

odgovor:

9. Kateri elementi gozdnogospodarskih načrtov so za vas koristni?

odgovor:

10. Kako vam pomagajo pri gospodarjenju z gozdom?

odgovor:

11. Kateri vidiki/vsebine gozdnogospodarskih načrtov so nepotrebni?

odgovor:

12. Kateri vidiki gozdnogospodarskega načrtovanja vas pri gospodarjenju z gozdom ovirajo?

odgovor:

13. Katere vsebine bi vključili v idealno obliko gozdnogospodarskih načrtov?

odgovor: napišite za tisto obliko načrta, ki je za vas najbolj relevantna ali za vse tipe načrtov, hkrati lahko opredelite min. površino za katero bi bilo potrebno načrt narediti, kdo naj ga naredi, kdo naj nosi stroške, ...

načrti gozdnogospodarskih območij:

načrti gozdnogospodarskih enot:

gozdnogojitveni načrti:

14. Se udeležujete javnih razgrnitev gozdnogospodarskih načrtov, in če da, kako ste s postopkom zadovoljni?

odgovor:

15. Sodelujete z revirnim gozdarjem?

odgovor:

16. Kako želite biti vključeni v izdelavo gozdnogospodarskih načrtov? V katere faze priprave načrtov?

odgovor:

17. Kdo naj izdeluje načrte? Ali naj to nadaljuje ZGS ali bi bil morda kdo drug tudi primeren?

odgovor:

18. Kako naj se gozdnogospodarski načrti izvajajo?

odgovor: (predvsem se osredotočite na to kako obvezujoči naj bodo, kolikšna odstopanja naj bodo dovoljena in pod kakšnimi pogoji, koliko nadzora nad izvedbo naj bo in za katere ukrepe)

19. Kakšna je vloga Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in kako (če da) naj bo v prihodnje drugačna od sedanje?

odgovor:

20. Kakšna je vloga Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije in kako (če da) naj bo v prihodnje drugačna od sedanje?

odgovor:

21. Kakšna je vloga društev lastnikov gozdov in kako (če da) naj bo v prihodnje drugačna od sedanje?

odgovor: